

แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ท้องถิ่น พื้นที่ตำบลลาดหญ้า

Guidelines for Promoting Public Participation in Local Elections in Latya Subdistrict

จिरกิตต์ เผ่าสวัสดิ์¹

Jirakitti Paosawaddi¹

Corresponding author: s66563825024@ssru.ac.th

Received:23/04/69 Revised: 01/06/69 Accepted: 2/06/69

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บริบทการปกครองในระบอบประชาธิปไตย บทบาทของการปกครองส่วนท้องถิ่น สภาพการณ์การมีส่วนร่วม ปัญหาอุปสรรค และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงเอกสาร บูรณาการร่วมกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ทฤษฎีบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Ladder of Citizen Participation) และทฤษฎีทางเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Rational Choice Theory) ควบคู่กับการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการเมืองและการบริหารผ่านกรอบ SWOT Analysis ตลอดจนความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และแผนพัฒนา

¹วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

¹ College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University

ท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) เพิ่มเติม ครั้งที่ 3 ของเทศบาลตำบลลาดหญ้า เพื่อตอบสนองต่อสภาพปัญหาในทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพ

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่นตำบลลาดหญ้ายังอยู่ในระดับจำกัด โดยส่วนใหญ่เป็นการมีส่วนร่วมแบบผิวเผินหรือพอเป็นพิธีผ่านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามวกรอบเท่านั้น ขณะที่การมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการทางการเมืองและการบริหารท้องถิ่นหลังการเลือกตั้งยังมีน้อย ปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 มิติหลัก ได้แก่ 1) มิติด้านทัศนคติและจิตสำนึกพลเมือง (ความไม่สนใจทางการเมืองและความรู้สึกว่าการเลือกตั้งมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันต่ำ) 2) มิติด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ทั่วถึง) 3) มิติด้านกายภาพรอบหน่วยเลือกตั้ง และ 4) มิติด้านข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง กฎหมาย และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การจัดการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องสะท้อนให้เห็นว่ายังคงมีกลไกประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นขับเคลื่อนอยู่

บทความนี้จึงเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ผ่าน 8 กลยุทธ์นวัตกรรมเชิงรุก ประกอบด้วย การสำรวจความคิดเห็นของชุมชน การสร้างแรงจูงใจในการลงคะแนนเสียง การปรับปรุงการเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยเลือกตั้ง การรณรงค์ให้ความรู้เชิงพลเมือง การเพิ่มโอกาสลงคะแนนเสียงล่วงหน้า การจัดตั้งหน่วยบริการและบูธตรวจสอบสิทธิเคลื่อนที่ การสื่อสารที่โปร่งใส และการสานต่อการมีส่วนร่วมหลังการเลือกตั้ง ซึ่งกลยุทธ์ทั้งหมดนี้จะเชื่อมโยงเข้ากับขั้นตอนการจัดทำและแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อแปรสภาพบทบาทของประชาชนจากผู้ลงคะแนนชั่วคราวไปสู่หุ้นส่วนการพัฒนาท้องถิ่นระดับฐานรากอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การส่งเสริม; ส่วนร่วม; การเลือกตั้งท้องถิ่น

Abstract

This academic article aims to examine approaches to promoting public participation in local elections in Lat Ya Subdistrict, Mueang District, Kanchanaburi Province. The study analyzes the context of democratic governance, the role of local government, the current state of public participation, existing problems, obstacles, and the linkage between local development plans and the development strategies of local administrative organizations. The research design methodology employs Qualitative Analysis and Documentary Analysis, integrating political science and public administration theories, specifically Arnstein's Ladder of Citizen Participation and Downs' Rational Choice Theory, alongside a comprehensive SWOT Analysis of local political and administrative capacities.

The findings indicate that public participation in local elections in Lat Ya Subdistrict remains limited, with participation largely confined to exercising voting rights on election day. Continuous participation in political processes and local administration after the election is relatively low. Major factors affecting participation are categorized into 4 dimensions: 1) attitudinal and civic awareness dimensions (political apathy and a perception of low impact on daily life), 2) informational and communication dimensions (insufficient access to data), 3) physical dimensions around polling stations, and 4) structural, legal, and budgetary constraints of the local government organization.

To address these issues, this article proposes 8 proactive strategies: community opinion surveys, voting incentives, enhanced

accessibility, civic education campaigns, early voting opportunities, mobile polling stations, transparent communication, and post-election engagement. Implementing these approaches through integration with local development plan processes will allow the municipality to transform citizens from passive voters into active development partners, thereby fostering the sustainable development of democracy at the grassroots level.

Keywords : Enhancement; Participation; Local Elections

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ซึ่งนำโดยคณะราษฎร ได้เข้ายึดอำนาจจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางประวัติศาสตร์การเมืองไทย (บุญธรรม เลิศสุขีเกษม, 2542) การพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงจำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกๆระดับ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความเป็นธรรมในสังคม (กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง, 2547)

การปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการกระจายอำนาจสู่ประชาชนในพื้นที่ ทำให้สามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ความเข้มแข็งของการปกครองท้องถิ่นจึงขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนากลไกและช่องทางที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดเวทีประชาคม การสื่อสารสาธารณะ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนา อย่างไรก็ตาม หากประชาชนมีส่วนร่วมเพียงในช่วงการเลือกตั้ง ย่อมส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลังสนับสนุน และอาจทำให้การพัฒนาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (กองราชการส่วนตำบล, 2550)

สำหรับพื้นที่ตำบลลาดหญ้า การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นถือเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญในการสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในบทบาทของพลเมืองต่อการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

สรุปได้ว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยมีจุดเริ่มต้นสำคัญจากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านสู่ระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงจำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริมความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกกระดับ โดยเฉพาะการมีบทบาทในการตัดสินใจ

กำหนดนโยบาย และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความเป็นธรรมในสังคม การปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการกระจายอำนาจสู่ประชาชน ทำให้สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้อย่างตรงตามความต้องการ ความเข้มแข็งของท้องถิ่นจึงขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมผ่านกลไกและช่องทางที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง สำหรับพื้นที่ตำบลลาดหญ้า การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นถือเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญในการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน และส่งเสริมบทบาทของพลเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อ. เมือง จ.กาญจนบุรี

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ตำบลลาดหญ้า เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สะท้อนบทบาทของประชาชนในการใช้สิทธิและอำนาจของตนอย่างเหมาะสม การรวมตัวกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ การแสดงออกทางการเมืองควรดำเนินไปภายใต้กรอบของกฎหมาย ยึดหลักสันติวิธี และสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น อันจะนำไปสู่บรรยากาศทางการเมืองที่สร้างสรรค์ (องอาจ จิตกุล, 2560)

ข้อมูลสถิติประชากรในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สะท้อนบทบาทของประชาชนในการใช้สิทธิและอำนาจของตนเองอย่างเหมาะสม การรวมตัวกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ การแสดงออกทางการเมืองควรดำเนินไปภายใต้กรอบของกฎหมาย ยึดหลักสันติวิธี และสอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น โดยไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น อันจะนำไปสู่บรรยากาศทางการเมืองที่สร้างสรรค์ (องอาจ จิตกุล, 2560)

พบว่า ประชากรล่าสุดสำหรับเทศบาลตำบลลาดหญ้า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี (ณ ส.ค. 2564) มีประชากรรวม 5,826 คน (ชาย 2,658 คน, หญิง 2,868 คน) แยกตามอายุพบว่า อายุ 18-60 ปี มีมากที่สุด 3,399 คน ส่วนใหญ่มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อค้นพบจากสถิติประชากร พบว่า กลุ่มประชากรที่มีอายุช่วงระหว่าง 18-60 ปี มีจำนวนมากที่สุดถึง 3,399 คน จากประชากรรวมทั้งสิ้น 5,826 คน ซึ่งส่วนใหญ่ประชากรกลุ่มอายุนี้คือผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหลักในพื้นที่ โดยประชากรเป้าหมายเหล่านี้กระจายตัวครอบคลุมอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลาดหญ้า ทั้งพื้นที่หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ซึ่งจำแนกโครงสร้างภายในออกเป็น 6 ชุมชนย่อย การที่คนกลุ่มนี้เป็นประชากรส่วนใหญ่ของพื้นที่ (คิดเป็นร้อยละ 58.34 ของประชากรทั้งหมด) ย่อมสะท้อนให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนวัยทำงานและคนรุ่นใหม่กลุ่มนี้มีความสำคัญยิ่ง การออกแบบกลยุทธ์การสื่อสารหรือเครื่องมือรณรงค์ร่อยต่อทางการเมืองเลือกตั้งจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน

จากระบบดั้งเดิมมาสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เน้นความคล่องตัวและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของคนกลุ่มนี้สำคัญ

ปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

จากการประเมินสถานการณ์ สภาพปัญหา และขอบข่ายปริมาณของปัญหาในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลาดหญ้า ทั้งหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 จำนวน 6 ชุมชนสามารถจำแนกและวินิจฉัยลักษณะปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขอบข่ายหลักอย่างเป็นระบบ ดังนี้:

1. ลักษณะปัญหาด้านทัศนคติและจิตสำนึกพลเมือง: ประชาชนบางส่วนในพื้นที่ 6 ชุมชนยังขาดความตระหนักและขาดจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล มีภาวะความไม่สนใจของประชาชนทางการเมือง และสะสมความรู้สึกเชิงลบว่า การเลือกตั้งมีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของพวกเขาในระดับต่ำ ส่งผลให้ขาดแรงจูงใจภายในในการออกไปใช้สิทธิ แม้ที่ผ่านมาจะมีการจัดกลไกเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง เช่น เหตุการณ์จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมในปี พ.ศ. 2566 แต่ปัญหาด้านทัศนคติและความเฉยชาก็ยังคงปรากฏเด่นชัด

2. ลักษณะปัญหาด้านการสื่อสารและสารสนเทศ: ช่องทางการประชาสัมพันธ์และการกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และรายละเอียดรายละเอียดการเลือกตั้งท้องถิ่น รวมถึงบทบาทหน้าที่และการทำงานของสภายังไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงชุมชน ทำให้ข้อมูลสารสนเทศจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่ม

3. ลักษณะปัญหาด้านกายภาพรอบหน่วยเลือกตั้ง: ปัญหาความยากง่ายในการเข้าถึงคูหาเลือกตั้ง บ้ายบอทาง พิกัดพื้นที่ และความพร้อมในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้สิทธิ ซึ่งต้องการการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและพิกัดหน่วยเลือกตั้งให้เอื้อต่อการเดินทางมาใช้สิทธิของทุกคน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและผู้พิการที่เผชิญอุปสรรคในการเข้าถึงคูหา

4. ข้อจำกัดเชิงโครงสร้าง งบประมาณ และกฎระเบียบราชการ: เทศบาลได้รับการจัดสรรงบประมาณในจำนวนที่จำกัด ชำยังมีระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการควบคุมจากส่วนกลางที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริงเนื่องจากข้อจำกัดของบริบทในทางปฏิบัติ ส่งผลให้การบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมกระตุ้นเชิงรุกไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กรอบแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การวิเคราะห์ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีความลุ่มลึก บทบทความวิชาการฉบับนี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีสาขาลำดับ 2 ทฤษฎี เพื่อจำแนกพฤติกรรมและสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ได้แก่:

1. ทฤษฎีบันไดการมีส่วนร่วมของประชาชน (Ladder of Citizen Participation) ทฤษฎีบันไดการมีส่วนร่วมของ Sherry Arnstein ซึ่งให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนแบ่งออกเป็นหลายระดับ ตั้งแต่ระดับต่ำสุดคือการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงฝ่ายเดียว ไปจนถึงระดับกลางซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมตามพิธีกรรมหรือเฉพาะช่วงเวลาเลือกตั้ง (Tokenism) และระดับสูงสุดคือการเข้าสู่

กระบวนการเป็น "หุ้นส่วนร่วมพัฒนา" (Partnership) ที่ประชาชนมีอำนาจร่วมตัดสินใจร่วมกับรัฐอย่างแท้จริง เมื่อนำกรอบคิดนี้มาวิเคราะห์สภาพการณ์จริงในพื้นที่ตำบลลาดหญ้า จะพบว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ยังติดอยู่ในระดับกลาง คือประชาชนตื่นตัวเฉพาะการไปใช้สิทธิลงคะแนนตามวาระหน้าที่ แต่ยังขาดกลไกการมีส่วนร่วมตรวจสอบ บริหารจัดการ หรือขับเคลื่อนนโยบายร่วมกับท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องภายหลังการปิดหีบเลือกตั้ง

2. ทฤษฎีทางเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผล (Rational Choice Theory) ทฤษฎีทางเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผลของ Anthony Downs อธิบายพฤติกรรมมนุษย์ผ่านมิติเศรษฐศาสตร์การเมืองว่า ประชาชนจะตัดสินใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการประเมินแล้วว่า "คุณค่าหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับ" (Utility) มีมูลค่าสูงกว่า "ต้นทุน" (Cost) เช่น ค่าเสียโอกาสทางการค้า ค่าเดินทาง หรือเวลาที่ต้องสูญเสียไป หากประชาชนสะสมทัศนคติและความรู้สึกต้องบประมาณและการบริหารงานท้องถิ่นว่า "การเลือกตั้งไม่มีผลต่อชีวิตประจำวันของพวกเขา" หรือมีผลกระทบในระดับต่ำ (Low Perceived Impact) ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจะลดลงจนไม่คุ้มค่านับทุน ส่งผลให้เกิดภาวะความเฉยชาทางการเมือง (Political Apathy) และละเลยการมีส่วนร่วมทางการเมืองเลือกตั้งในที่สุด

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) เพิ่มเติม ครั้งที่ 3

ตามที่ เทศบาลตำบลลาดหญ้า ได้อนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2566 ไปแล้วนั้น

ในการนี้ เทศบาลตำบลลาดหญ้ามีความประสงค์ดำเนินการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566–2570) เพิ่มเติม ครั้งที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยการดำเนินการเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว จึงเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้ และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การดำเนินการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เทศบาลตำบลลาดหญ้ามีแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสม เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เทศบาลตำบลลาดหญ้า, สำนักปลัด ฝ่ายอำนวยการ, 2567)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

เป็นกรอบแนวทางหลักในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาวภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อให้แผนพัฒนารอบด้านมีความสอดคล้องกัน ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง ในส่วนของเป้าหมาย ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความคล่องตัว ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทสังคม และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง

ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและความผาสุกของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยึดหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการสถานการณ์ด้านความมั่นคงอย่างเป็นระบบ มีความพร้อมในการป้องกัน รับมือ และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในทุกรูปแบบได้อย่างทันทั่วทั้งที่และมีประสิทธิผล

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ ตลอดจนปรับโครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานภาครัฐให้เหมาะสมกับภารกิจ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน

นอกจากนั้น กฎหมายควรมีความชัดเจน ครอบคลุม และมีความเหมาะสมเท่าที่จำเป็น โดยต้องมีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน และเป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อำนาจความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และเอื้อต่อการพัฒนาในทุกมิติของประเทศอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

กำหนดกรอบการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการ โดยระบุแนวทางปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันอย่างชัดเจน 3 ประการ ได้แก่:

1. การส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกในการทำงาน
2. การส่งเสริมการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
3. การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยุทธศาสตร์ของเทศบาลตำบลลาดหญ้า

เทศบาลตำบลลาดหญ้าได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมมิตินี้ไว้ในแผนพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องคือ:

1. การสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. อบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาเทศบาล

สอดคล้องกับ เป้าประสงค์ข้อที่ 3 ของเทศบาลที่ระบุชัดเจนว่า เพื่อ "ส่งเสริมสนับสนุน การมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรกับประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย" และปัจจุบันเทศบาลตำบลลาดหญ้ามีความประสงค์ดำเนินการแก้ไข แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566–2570) เพิ่มเติม ครั้งที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แผนเพิ่มเติมฉบับนี้ จึงใช้เป็นกรอบเชิงนโยบายในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและขับเคลื่อนโครงการรณรงค์การมีส่วนร่วมทางการเมืองการเลือกตั้งได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนกฎหมาย

การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการเมืองการบริหาร (SWOT Analysis)

กระบวนการประเมินศักยภาพและขีดความสามารถ (Internal and External Factors) ของเทศบาลตำบลลาดหญ้าในการบริหารจัดการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและวางยุทธศาสตร์ด้านการเมืองการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)	ปัจจัยภายนอก (External Factors)
จุดแข็ง (Strengths - S) 1. ผู้บริหารเทศบาลตำบลลาดหญ้ามีวิสัยทัศน์ในการบริหารที่ดี มีบุคลิกที่คล่องแคล่วสามารถติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี 2. มีการส่งเสริมและรับฟังปัญหาต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนตลอดจนจัดให้มีการประชุมประชาคมในเขตพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของเทศบาล	โอกาส (Opportunities - O) 1. นักการเมืองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีกับนักการเมืองในระดับต่าง ๆ ทำให้การประสานงานของงบประมาณกับหน่วยงานอื่นสะดวกและรวดเร็ว สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนตรงตามความต้องการของประชาชนได้เร็วขึ้น 2. รัฐมีนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น
จุดอ่อน (Weaknesses - W) 1. การพัฒนาด้านต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานตามแหล่งที่มาของงบประมาณหรือนโยบายของรัฐบาล 2. แผนพัฒนาของเทศบาลมีการบรรจุโครงการ/กิจกรรมไว้มากแต่ไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนเนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำนวนจำกัด	อุปสรรค (Threats - T) 1. มีระเบียบและกฎหมายและหนังสือสั่งการที่ไม่สามารถปฏิบัติเนื่องจากบริบท ทำให้การบริหารจัดการไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนและวัตถุประสงค์ที่ท้องถิ่นตั้งไว้ 2. การจัดสรรงบประมาณจำกัดไม่เพียงพอต่อการบริหารงานให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน

แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น พื้นที่ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

จากการบูรณาการปัญหาบริบทและโครงสร้างยุทธศาสตร์เข้าด้วยกัน บทความนี้ขอเสนอทางออกและแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น พื้นที่ตำบลลาดหญ้า ผ่าน 8 กลยุทธ์เชิงปฏิบัติการ (อ้างอิงกรอบนวัตกรรมของ เอมี วูด, 2567) ดังนี้

1. การสำรวจความคิดเห็นของชุมชน (Community Opinion Surveys) การสำรวจความคิดเห็นในชุมชนเป็นวิธีที่ดีเยี่ยมในการวัดระดับความสะดวกสบายของประชาชนเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงด้วยตนเองและการลงคะแนนเสียงรูปแบบต่าง ๆ การสำรวจเหล่านี้ควรสอบถามถึงความเต็มใจของประชาชนที่จะกลับไปใช้สิทธิที่หน่วยเลือกตั้ง และข้อกังวลของพวกเขาเกี่ยวกับความปลอดภัยจากผลการสำรวจ หน่วยงานท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการเพื่อแก้ไขข้อกังวลเฉพาะด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยหรือการรณรงค์สร้างความตระหนักแก่สาธารณชน

2. แรงจูงใจในการ “ลงคะแนนเสียง” (Voting Incentives) วิธีการที่ได้ผลดีในการกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปใช้สิทธิคือการเสนอสิ่งจูงใจ แม้ว่าสิ่งจูงใจเหล่านี้ควรได้รับการออกแบบอย่างรอบคอบเพื่อรักษาความถูกต้องของกระบวนการเลือกตั้งตามกฎหมายท้องถิ่น แต่สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น สติกเกอร์ “ฉันลงคะแนนแล้ว” หรือปากกาที่ระลึกก็สามารถสร้างความแตกต่างได้ ลองพิจารณาใช้รูปแบบนวัตกรรมดิจิทัลร่วมด้วย ประชาชนมักจะรู้สึกภาคภูมิใจและประสบความสำเร็จที่ได้แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลเมืองของตน

3. การเข้าถึงที่ดียิ่งขึ้นและการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก (Enhanced Accessibility) เพื่อดึงดูดผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยตนเองให้มากขึ้น ควรทำให้สถานที่ลงคะแนนเข้าถึงได้ง่ายและน่าดึงดูดยิ่งขึ้น ซึ่งอาจรวมถึงการปรับปรุงต่างๆ เช่น บ้ายบอกทางที่ดีขึ้น ที่จอดรถเพียงพอ และพื้นที่รอกอยที่สะดวกสบาย สิ่งสำคัญคือต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าสถานที่ลงคะแนนเป็นไปตามพระราชบัญญัติและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุของไทย (เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ทางลาด หรือป้ายสัญลักษณ์) เพื่อขจัดอุปสรรคทางกายภาพและส่งเสริมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนเดินทางมาลงคะแนนเสียงได้อย่างเท่าเทียม

4. โครงการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน (Civic Education Campaigns) การรณรงค์ให้ความรู้ด้านพลเมืองส่งเสริมความสำคัญของการลงคะแนนเสียง สร้างสื่อข้อมูลที่เน้นความสำคัญของการเลือกตั้งท้องถิ่นและผลกระทบตรงต่อชุมชน และอย่าลืมใส่ลิงก์ไปยังเว็บไซต์ที่มีรายละเอียดการเลือกตั้ง เทศบาลควรใช้สื่อผสมผสาน ได้แก่ เว็บไซต์ จดหมายข่าว การแจ้งเตือนทางอีเมล สื่อสังคมออนไลน์ และสำนักข่าวท้องถิ่น ควบคู่กับช่องทางดั้งเดิมในพื้นที่ เช่น เสียงตามสาย เอกสารแผ่นพับ และรถออกประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ กิจกรรมชุมชน โครงการนันทนาการ และการประชุมประชาคมก็เป็นโอกาสที่ดีในการเข้าถึงสมาชิกในชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติจากความเฉยชาไปสู่ความตื่นรู้

5. โอกาสในการลงคะแนนเสียงล่วงหน้า (Early Voting Opportunities) การเสนอทางเลือกหรือการประชาสัมพันธ์โอกาสในการลงคะแนล่วงหน้าสามารถช่วยลดความกังวลเกี่ยวกับแถวยาวและความแออัดในวันเลือกตั้งได้ วิธีการนี้ให้ความยืดหยุ่นสูงสำหรับผู้ที่มีตารางงานยุ่ง โดยเฉพาะกลุ่มประชากรวัยทำงานช่วง

อายุ 18-60 ปี ซึ่งเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของตำบลลาดหญ้า (จำนวน 3,399 คน) รัฐบาลท้องถิ่นควรประสานงานและประชาสัมพันธ์โอกาสเหล่านี้อย่างกว้างขวางเพื่อเพิ่มอัตราการมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

6. หน่วยเลือกตั้งเคลื่อนที่ (Mobile Polling Stations) พิจารณาจัดตั้งหน่วยบริการหรือบูธประชาสัมพันธ์และตรวจสอบสิทธิในลักษณะเคลื่อนที่ตามงานกิจกรรมและสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การตั้งบูธที่ตลาดเกษตรกร (ตลาดนัด) งานเทศกาล หรือศูนย์ชุมชนประจำหมู่บ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและลงคะแนนได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ เทศบาลต้องไม่ลืมที่จะสอบถามความคิดเห็นจากชุมชนเพื่อค้นหาสถานที่จัดตั้งที่เหมาะสมที่สุดและตรงต่อรูปแบบพฤติกรรมการเดินทางของคนในพื้นที่

7. การสื่อสารที่โปร่งใส (Transparent Communication) สร้างความไว้วางใจสาธารณะด้วยการสื่อสารที่โปร่งใสกับประชาชน แจ้งให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัยและการจัดการระบบเลือกตั้งที่ใช้ในสถานที่ลงคะแนน เช่น ระเบียบการดูแลและแนวทางการจัดการพื้นที่ สำหรับระบบการตรวจสอบ ให้ใช้ช่องทางการติดตามและระบบการยืนยันข้อมูลเพื่อให้ประชาชนมั่นใจว่าจะแน่ใจว่าเสียงของตนจะถูกนำไปนับอย่างเที่ยงธรรม และส่วนงานราชการต้องทำการแก้ไขข้อกังวลใด ๆ ของภาคประชาชนอย่างรวดเร็วและเปิดเผย

8. สานต่อการมีส่วนร่วม หลังการเลือกตั้ง (Post-Election Engagement) การเลือกตั้งเป็นช่วงเวลาที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ควรแน่ใจว่าได้สานต่อการมีส่วนร่วมนั้นต่อไปหลังจากปิดหีบเลือกตั้งแล้ว ใช้เวลาหลายวันและหลายสัปดาห์หลังการเลือกตั้งในการติดต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกี่ยวกับวิธีการมีส่วนร่วมในรัฐบาลท้องถิ่น และติดตามข่าวสารล่าสุด

เกี่ยวกับโครงการริเริ่มต่างๆ ในชุมชน ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมคือ การดึงผู้แทนหรือภาคประชาชนจากทั้ง 6 ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในขั้นตอนทบทวนและแก้ไข "แผนพัฒนาท้องถิ่น เพิ่มเติม ครั้งที่ 3" ของเทศบาล เพื่อปรับแผนและงบประมาณประจำปีให้ตรงตามที่ต้องการของประชาชน การสานต่อสัมพันธ์เช่นนี้จะช่วยยกระดับประชาชนจาก "ผู้ลงคะแนนชั่วคราว" ให้กลายเป็น "หุ้นส่วนร่วมพัฒนา" ไปจนถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไปอย่างยั่งยืน

บทสรุป

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นระดับที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การเลือกตั้งท้องถิ่นไม่เพียงเป็นการใช้สิทธิทางการเมืองเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองที่ช่วยให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และอำนาจของตนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นยังคงปรากฏอย่างชัดเจน อาทิ ความไม่สนใจของประชาชน การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ทั่วถึง ความรู้สึกว่าการเลือกตั้งส่งผลต่อชีวิตประจำวันในระดับต่ำ รวมถึงข้อจำกัดด้านโครงสร้างและงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้จะมีการจัดการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่องก็ตาม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังคงจำกัดอยู่ในรูปแบบการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกระบวนการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นหลังจากนั้น

ดังนั้น แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่หลากหลายและเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน การให้ความรู้และสร้างความตระหนักทางการเมือง การปรับปรุงการเข้าถึงหน่วยเลือกตั้ง การใช้สื่อและการสื่อสารอย่างโปร่งใส ตลอดจนการสานต่อการมีส่วนร่วมหลังการเลือกตั้งเพื่อเชื่อมโยงเข้ากับกรอบแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ควรมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและสนับสนุนกระบวนการดังกล่าวอย่างจริงจัง ซึ่งไม่เพียงช่วยเพิ่มอัตราการใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่ยังเป็นการเสริมสร้างพลังของชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำไปสู่การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในระดับฐานรากอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง. (2547). *การศึกษาบทบาทและการดำเนินงานของเทศบาลในด้านการคุ้มครองผู้บริโภค*. นนทบุรี: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- กองราชการส่วนตำบล. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- บุญธรรม เลิศสุขีเกษม. (2542). *การเผยแพร่ความรู้ทางการปกครองท้องถิ่น ฉบับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น.

เทศบาลตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. (2566).

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570). กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.

เทศบาลลาดหญ้า, สำนักปลัด ฝ่ายอำนวยการ. (2567). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.

2566-2570) เพิ่มเติม ครั้งที่ 3. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). หมวดว่าด้วยการ

ปกครองท้องถิ่น. ราชกิจจานุเบกษา. 134(40ก), 1-90.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). รายงานการจัดการเลือกตั้งสมาชิก

สภาเทศบาลและผู้บริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

องอาจ จิตกุล. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์รัฐ

ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

เอมี วูด. (2567). กลยุทธ์เพื่อเพิ่มจำนวนผู้มาใช้สิทธิ์และการมีส่วนร่วมของผู้มี

สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งท้องถิ่น. ค้นเมื่อ 6 มกราคม 2569,

<https://granicus.com/blog/10-strategies-to-boost-voter-turnout-and-engagement-in-local-elections/>